

redakcja naukowa dr n. farm. Danuta Sobolewska, prof. dr hab. n. farm. Irma
Podolak, dr n. farm. Dagmara Wróbel-Biedrawa

Spis treści

1. Wprowadzenie

Danuta Sobolewska

2. Przegląd substancji aktywnych w fitokosmetykach

Karolina Grabowska, Irma Podolak

2.1. Wstęp

2.2. Metabolity pierwotne

2.2.1. Cukrowce

2.2.2. Lipidy

2.3. Metabolity wyspecjalizowane

2.3.1. Terpenoidy

2.3.2. Związki fenolowe

2.3.3. Niebiałkowe związki azotowe

3. Olejki eteryczne

Danuta Sobolewska

3.1. Definicja. Właściwości fizykochemiczne

3.2. Zafałszowania olejków eterycznych

3.3. Kierunki aktywności i zastosowanie olejków eterycznych w produktach kosmetycznych

4. Substancje pochodzenia roślinnego wpływające na barierę hydrolipidową skóry

Joanna Nawrot, Justyna Gornowicz-Porowska

4.1. Budowa skóry a możliwości wspierania jej funkcji barierowej substancjami pochodzenia roślinnego

4.1.1. Podstawy budowy skóry

4.1.2. Przenikanie substancji a bariera naskórkowa

4.2. Substancje pochodzenia roślinnego a bariera naskórkowa

4.3. Składniki pochodzenia roślinnego korzystnie wpływające na barierę hydrolipidową skóry

4.3.1. *Argania spinosa*

4.3.2. *Avena sativa*

4.3.3. *Cocos nucifera*

4.3.4. *Helianthus annuus*

4.3.5. *Olea europaea*

4.3.6. *Simmondsia chinensis*

4.3.7. *Elaeis guineensis*

4.3.8. *Theobroma cacao*

4.3.9. *Vitellaria paradoxa* subsp. *paradoxa*

4.3.10. *Aloe vera*

4.3.11. *Vitis vinifera*

5. Substancje pochodzenia roślinnego w fitokosmetykach przeciwstarzeniowych

Danuta Sobolewska, Anna Partyka

5.1. Starzenie się skóry

5.1.1. Rodzaje starzenia się skóry

5.1.2. Kliniczne i histologiczne cechy starzenia się skóry

5.1.3. Molekularne mechanizmy starzenia się skóry

5.2. Substancje przeciwstarzeniowe

5.2.1. Substancje fotoprotekcyjne

5.2.2. Przeciwutleniacze

5.2.3. Retinoidy

5.2.4. Substancje korygujące i wypełniające zmarszczki na twarzy

5.2.5. Substancje przeciwstarzeniowe w badaniach

5.3. Substancje pochodzenia roślinnego w produktach kosmetycznych o działaniu przeciwstarzeniowym

5.3.1. Bakuchiol

5.3.2. Kwas elagowy

5.3.3. Kwas ferulowy

5.3.4. Trans-resweratrol

5.3.5. *Acmella oleracea*

5.3.6. *Andrographis paniculata*

5.3.7. *Camellia sinensis*

5.3.8. *Centella asiatica*

5.3.9. *Panax ginseng*

6. Zastosowanie substancji pochodzenia roślinnego w zaburzeniach hiperpigmentacyjnych skóry człowieka

Agnieszka Gunia-Krzyżak, Dorota Żelaszczyk, Danuta Sobolewska

6.1. Hiperpigmentacja

6.2. Synteza melanin w skórze człowieka

6.2.1. Tyrozynaza

6.3. Zaburzenia w syntezie melanin o charakterze hiperpigmentacji

6.4. Mechanizmy działania surowców kosmetycznych stosowanych we wspomaganie terapii zaburzeń hiperpigmentacyjnych

6.4.1. Hamowanie aktywności tyrozynazy

6.4.2. Blokowanie aktywacji tyrozynazy

6.4.3. Hamowanie transferu melanosomów z melanocytów do keratynocytów

6.4.4. Modulacja transkrypcji genów

6.4.5. Aktywność antyoksydacyjna

6.4.6. Przyspieszenie złuszczenia martwych komórek naskórka

6.4.7. Zaburzenie procesów komórkowych w melanocytach

6.4.8. Fotoprotekcja

7. Składniki pochodzenia roślinnego w produktach do pielęgnacji cery trądzikowej

Dagmara Wróbel-Biedrawa, Magdalena Jastrzębska-Więsek

7.1. Wprowadzenie – trądzik pospolity, patogenеза, zarys farmakoterapii

7.1.1. Kwas azelainowy

7.1.2. Nadtlenek benzoilu

7.1.3. Retinoidy

7.1.4. Antybiotyki

7.1.5. Środki hormonalne

7.2. Substancje roślinne stosowane w preparatach do pielęgnacji cery trądzikowej

7.2.1. Substancje o aktywności przeciwdrobnoustrojowej jako składniki produktów do pielęgnacji cery trądzikowej

7.2.2. Substancje o aktywności seostatycznej jako składniki produktów do pielęgnacji cery trądzikowej

7.2.3. Substancje o aktywności przeciwzapalnej jako składniki produktów do pielęgnacji cery trądzikowej

7.2.4. Substancje o aktywności keratolitycznej jako składniki produktów do pielęgnacji cery trądzikowej

7.2.5. Inne substancje normalizujące jako składniki produktów do pielęgnacji cery trądzikowej

8. Substancje pochodzenia roślinnego jako składniki preparatów do cery naczyniowej

Dagmara Wróbel-Biedrawa, Jadwiga Kalicińska

8.1. Wprowadzenie

8.2. Substancje pochodzenia roślinnego o działaniu wzmacniającym i uszczelniającym naczynia krwionośne

8.2.1. *Aesculus hippocastanum*

8.2.2. *Ruscus aculeatus*

8.2.3. *Ginkgo biloba*

8.2.4. *Arnica montana*

8.2.5. *Hamamelis virginiana*

8.3. Inne składniki pochodzenia roślinnego stosowane w pielęgnacji cery naczyniowej

9. Substancje pochodzenia roślinnego w profilaktyce i redukcji cellulitu

Danuta Sobolewska, Jadwiga Kalicińska

9.1. Wstęp

9.2. Ocena i klasyfikacja cellulitu

9.3. Etapy powstawania cellulitu

9.4. Rodzaje cellulitu

9.5. Zabiegi antycellulitowe

9.6. Substancje pochodzenia roślinnego w profilaktyce i redukcji cellulitu

10. Substancje pochodzenia roślinnego w produktach myjąco-pielęgnujących do włosów

Dagmara Wróbel-Biedrawa

10.1. Budowa włosa

10.2. Szampony

10.2.1. Substancje roślinne oczyszczająco-myjące

10.2.2. Substancje roślinne wzmacniające włosy i stymulujące wzrost/hamujące wypadanie

10.2.3. Substancje roślinne o działaniu seostatycznym

10.2.4. Substancje roślinne przeciwłupieżowe

10.2.5. Substancje roślinne o działaniu przeciwwszawicznym

11. Substancje pochodzenia roślinnego w kosmetykach kolorowych

Katarzyna Rubinowska

11.1. Historia stosowania surowców roślinnych w kosmetykach kolorowych

11.2. Współczesne trendy w fitokosmetykach kolorowych

11.3. Barwniki pochodzenia roślinnego w fitokosmetykach

11.4. Oleje, masła i woski roślinne stosowane w recepturach kosmetyków kolorowych

11.5. Składniki pochodzenia roślinnego w pomadkach do ust

11.6. Składniki pochodzenia roślinnego w tuszach do rzęs

12. Biodostępność substancji aktywnych w fitokosmetykach

Anna Górską, Aleksander Mendyk

12.1. Wstęp

12.2. Działanie fitokosmetyków na skórę

12.2.1. Substancje adsorbowane na powierzchni skóry

12.2.2. Substancje absorbowane w warstwie rogowej naskórka

12.2.3. Substancje penetrujące do żywych warstw naskórka i skóry właściwej

12.3. Drogi i mechanizmy przenikania substancji aktywnych przez skórę

12.3.1. Drogi przenikania substancji aktywnych przez skórę

12.4. Liposomy

12.5. Transferosomy i etosomy

12.5.1. Transferosomy

12.5.2. Etosomy

12.6. Nanocząstki lipidowe

12.6.1. Generacje nanocząstek lipidowych

12.7. Mikroemulsje i nanoemulsje

12.7.1. Mikroemulsje

12.7.2. Nanoemulsje

13. Charakterystyka form fitokosmetyków, przykłady formulacji

Aldona Maciejewska, Krzysztof Niwiński

13.1. Wprowadzenie

13.2. Wytrawianie surowców roślinnych

13.2.1. Przetwory roślinne

13.3. Preparaty płynne fitokosmetyczne

13.3.1. Toniki

13.3.2. Płyny micelarne

13.3.3. Płyny do płukania jamy ustnej

13.3.4. Płyny przeciwdziałające nadmiernemu poceniu

13.3.5. Płyny do kąpieli, pod prysznic

13.3.6. Szampony płynne

13.3.7. Płynne emulsje kosmetyczne – mleczka, śmietanki, balsamy, odżywki

13.3.8. Lakiery

13.4. Preparaty o konsystencji półstałej

13.4.1. Kremy

13.4.2. Maski kosmetyczne

13.4.3. Pasty do zębów

13.4.4. Błyszczki do pielęgnacji ust

13.5. Preparaty o konsystencji stałej

13.5.1. Proszki do pielęgnacji jamy ustnej

13.5.2. Pomadki do ust

13.5.3. Pudry

13.5.4. Tabletki, kule do kąpieli

14. Substancje pochodzenia roślinnego stosowane doustnie w celu poprawy wyglądu skóry, włosów i paznokci

Dagmara Wróbel-Biedrawa

14.1. Składniki pochodzenia roślinnego stymulujące syntezę kolagenu

14.2. Składniki pochodzenia roślinnego uszczelniające naczynia krwionośne

14.3. Składniki pochodzenia roślinnego o działaniu poprawiającym poziom nawilżenia

14.4. Składniki pochodzenia roślinnego o działaniu antyoksydacyjnym/ochronnym

14.5. Składniki pochodzenia roślinnego łagodzące objawy trądziku

14.6. Składniki pochodzenia roślinnego o właściwościach detoksykujących i immunomodulujących

Przypisy